C/2024/491
23.1.2024

P9_TA(2023)0248

Situationen i Nicaragua

Europaparlamentets resolution av den 15 juni 2023 om situationen i Nicaragua (2023/2743(RSP))

(C/2024/491)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av sina tidigare resolutioner om Nicaragua, särskilt resolutionerna av den 16 december 2021 om situationen i Nicaragua ([1]), av den 9 juni 2022 om instrumentalisering av rättsväsendet som ett repressivt verktyg i Nicaragua ([2]) och av den 22 september 2022 om Nicaragua, särskilt gripandet av biskop Rolando Álvarez ([3]),

— med beaktande av uttalandena från vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och hans talesperson om Nicaragua, särskilt uttalandena av den 4 augusti 2022 om nedstängningen av radiostationer och civilsamhällesorganisationer, av den 10 februari 2023 om frigivningen av politiska fångar, av den 16 februari 2023 om berövande av medborgarskap för politiska motståndare och av den 18 april 2023 om femårsdagen av de landsomfattande protesterna,

— med beaktande av avtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Centralamerika, å andra sidan ([4]),

— med beaktande av rådets förordningar och beslut om restriktiva åtgärder med anledning av allvarliga kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna i Nicaragua och rådets beslut av den 13 oktober 2022 om förlängning av dessa sanktioner till och med den 15 oktober 2023 ([5]),

— med beaktande av rapporten om Nicaragua av den 2 mars 2023 från FN:s expertgrupp för mänskliga rättigheter,

— med beaktande av uttalandena av den 9 maj 2022 och 2 juni 2023 från talespersonen för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter,

— med beaktande av beslutet av den 8 februari 2023 som fattades av första brottmålsavdelningen vid Managuas appellationsdomstol om förvisningen av 222 personer som förklarats landsförrädare och uttalandet av den 15 februari 2023 från ordföranden för Managuas appellationsdomstol om 94 personer som anklagats för landsförräderi,

— med beaktande av uttalandena från den interamerikanska kommissionen för de mänskliga rättigheterna, särskilt uttalandena av den 13 februari 2023, där man välkomnade frigivningen av politiska fångar i Nicaragua men förkastade det godtyckliga berövandet av medborgarskap, av den 17 februari 2023, där man fördömde upptrappningen av människorättskränkningarna i Nicaragua, och av den 18 april 2023 med anledning av att det var fem år sedan människorättskrisen i Nicaragua inleddes,

— med beaktande av rapporterna från den särskilda övervakningsmekanismen för Nicaragua,

— med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter från 1966, FN:s minimiregler för behandling av fångar från 2015 (Nelson Mandela-reglerna), FN:s regler för behandlingen av kvinnliga fångar och ickefrihetsberövande åtgärder för kvinnliga förbrytare från 2010 (Bangkokreglerna) och Wienkonventionen från 1969,

— med beaktande av FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning från 1984,

([1]) EUT C 251, 30.6.2022, s. 134.
([2]) EUT C 493, 27.12.2022, s. 100.
([3]) EUT C 125, 5.4.2023, s. 76.
([4]) EUT L 346, 15.12.2012, s. 3.
([5]) EUT L 268, 14.10.2022, s. 22.

— med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna från 1948 och den amerikanska konventionen om de mänskliga rättigheterna från 1969 (San José-pakten),

— med beaktande av artikel 132.2 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Sedan 2018 har Nicaraguas regim systematiskt vid upprepade tillfällen godtyckligt fängslat, trakasserat och hotat presidentkandidater, oppositionsledare och religiösa ledare samt student- och bondeledare, urfolk, hbti-personer, journalister, människorättsförsvarare, civilsamhällesorganisationer, företrädare för näringslivet och alla andra kritiska röster i landet. Situationen i Nicaragua fortsätter att försämras.

B. De kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna som begåtts sedan april 2018 är ingen isolerad företeelse, utan snarare ett resultat av en dynamisk process för att avveckla maktdelningen och de demokratiska garantierna och för att grundligt koncentrera makten till Republiken Nicaraguas president och vice president.

C. Den 9 februari 2023 förvisade Ortega-Murillo-regimen 222 godtyckligt frihetsberövade politiska fångar till Förenta staterna, däribland politiker, kandidater i presidentvalet 2021, journalister, människorättsförsvarare och demonstranter i protesterna 2018. Alla förklarades ”landsförrädare” och fråntogs sitt medborgarskap.

D. Biskop Rolando Álvarez vägrade att lämna Nicaragua och dömdes som straff den 10 februari 2023 till 26 års fängelse och berövades sitt medborgarskap och sina politiska rättigheter efter en fällande dom för ”landsförräderi”, ”undergrävande av den nationella integriteten” och ”spridning av falska nyheter”. Rolando Álvarez sitter för närvarande i fängelse i La Modelo och har inte fått ta emot några besök sedan den 25 mars 2023. Tillslagen mot kyrkan fortsätter, trots dess medlande roll i den nationella dialogen 2018, med utvisningen av nunnor och gripandet av flera präster och kyrkoanställda. I april stängde Vatikanstaten sin ambassad i Nicaragua efter att landets regim föreslagit att de diplomatiska förbindelserna skulle avbrytas.

E. Förutom Rolando Álvarez sitter sedan den 30 april 2023 minst 46 politiska fångar, varav vissa har varit frihetsberövade sedan 2018, fortfarande fängslade under oacceptabla förhållanden efter rättegångar bakom stängda dörrar som inte uppfyllt grundläggande garantier för en rättvis rättegång. Detta statliga förtryck har skett med rättsväsendets tydliga medgivande.

F. Den 15 februari 2023 fråntogs ytterligare 94 politiska motståndare sitt medborgarskap och fick sin egendom beslagtagen efter anklagelser om konspiration för undergrävande den nationella integriteten och spridning av felaktig information. Omkring en tredjedel av dem är kvar i Nicaragua.

G. Flera länder har erbjudit de nicaraguanska medborgare som gjorts statslösa av Daniel Ortegas och Rosario Murillos regim medborgarskap eller tillfälligt skydd. Spanien har erbjudit de 222 landsförvisade medborgarskap.

H. I maj 2023 rapporterades 63 personer i hela landet ha frihetsberövats godtyckligt och åtalats för ”konspiration för undergrävande av den nationella integriteten” och ”spridning av falska nyheter”, anklagelser som regimen använder för att tysta sina kritiker.

I. Den 9 och 11 maj 2023 slog Nicaraguas högsta domstol fast att 26 regimkritiska advokater och notarier, däribland några av landets mest framträdande människorättsförsvarare, inte längre kunde utöva advokatyrket i Nicaragua.

J. Sedan april 2018 har den nicaraguanska regeringen stängt ner mer än 3 300 ideella organisationer och stiftelser, däribland kvinnoorganisationer och organisationer med anknytning till katolska kyrkan, vilket gör att många inte längre har tillgång till deras tjänster och stöd. Den rättsliga ställningen för flera universitet har upphävts för att kväsa oliktänkande bland studenter. Medieföretag har också tvingats stänga.

K. Den 9 juni 2023 beslagtog Nicaraguas regering egendom tillhörande de 222 politiska fångar som tvingats i exil i februari efter att ha dömts för ”gärningar som strider mot nationens suveränitet, oberoende och självbestämmande”.

L. Enligt FN:s flyktingkommissariat strider berövandet av medborgarskapet för människorättsförsvarare och oliktänkande på godtyckliga grunder mot folkrätten, särskilt artikel 15 i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, liksom 1954 års konvention angående statslösa personers rättsliga ställning och 1961 års konvention om begränsning av statslöshet. Nicaragua är part i alla ovannämnda instrument.

M. FN:s expertgrupp för mänskliga rättigheter i Nicaragua har offentliggjort sin första rapport om situationen i Nicaragua, och i den beskrivs hur tjänstemän inom polisen och det nationella kriminalvårdssystemet och medlemmar av regimvänliga väpnade grupper gjort sig skyldiga till utomrättsliga avrättningar, godtyckliga frihetsberövanden och fysisk och psykisk tortyr, inbegripet sexuellt och könsrelaterat våld, bland annat i samband med gripanden, förhör och frihetsberövanden av politiska motståndare.

N. Nicaraguas regim fattade den 28 september 2022 det oberättigade beslutet att utvisa chefen för EU:s delegation till Nicaragua och bröt de diplomatiska förbindelserna med Nederländerna. EU svarade med motsvarande åtgärder och förklarade Nicaraguas EU-ambassadör för persona non grata.

O. Under 2022 ökade flödet av nicaraguaner som migrerade till andra länder till följd av de politiska, sociala, människorättsliga och ekonomiska kriserna. Fler än 192 000 nicaraguaner har flytt till Costa Rica sedan 2018, antingen som asylsökande eller som flyktingar. Denna trend kan försvaga asylsystemet i Costa Rica och överbelasta stödnätverk i landet.

P. Sedan det olagliga, oprovocerade och oberättigade ryska anfallskriget mot Ukraina inleddes har Ortega-Murillo-regimen systematiskt gett sitt stöd till den ryska regimen i FN-resolutioner. Ryssland har stött Nicaragua med militär utrustning och fortsätter att ha en rysk militär närvaro i landet. Flera undertecknade samförståndsavtal mellan Ryssland och Nicaragua är tydliga bevis på de starka förbindelserna och det ömsesidiga stödet mellan Ortega-Murillo-regimen och Putins regim.

1. Europaparlamentet fördömer skarpt den nicaraguanska regimens utbredda systematiska och avsiktliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna mot befolkningen av rent politiska skäl. Parlamentet betonar att dessa kränkningar utgör brott mot mänskligheten, enligt FN:s expertgrupp för mänskliga rättigheter i Nicaragua. Parlamentet fördömer regimens metoder för att tysta befolkningen, och bekräftar sin solidaritet med och sitt fortsatta och orubbliga stöd för Nicaraguas befolkning.

2. Europaparlamentet noterar frigivningen av 222 politiska fångar, men fördömer den nicaraguanska regimens beslut att deportera dem, frånta dem medborgarskapet och deras medborgerliga och politiska rättigheter, frysa deras tillgångar och beslagta deras egendom. Parlamentet påminner de nicaraguanska myndigheterna om att godtyckligt berövande av medborgarskap är förbjudet enligt folkrätten och uppmanar de nicaraguanska myndigheterna att omedelbart återkalla besluten och att upphöra med sin politiskt motiverade förföljelse av och repressalierna mot dissidenter och människorättsförsvarare.

3. Europaparlamentet uttrycker sin oro över att de som har berövats sitt medborgarskap men som har stannat kvar i Nicaragua inte längre har några medborgerliga rättigheter. Parlamentet uppmanar den nicaraguanska regeringen att garantera liv och integritet för människorättsförsvarare som stannar kvar i Nicaragua, däribland Vilma Nuñez de Escorcia.

4. Europaparlamentet uttrycker sin oro över situationen för kvarvarande släktingar till de personer som har deporterats och situationen för dem som stannar kvar i landet och förföljs, samt deras familjer. Parlamentet understryker behovet av att underlätta familjeåterförening. Parlamentet betonar dessutom vikten av att övervaka välbefinnandet för de 222 nicaraguaner som ursprungligen deporterades till Förenta staterna och för dem som fråntogs medborgarskapet.

5. Europaparlamentet efterlyser bevis för att biskop Rolando Álvarez lever. Parlamentet upprepar sitt krav på att han omedelbart och villkorslöst ska friges och att alla godtyckligt frihetsberövade politiska fångar, oppositionsaktivister, människorättsförsvarare och miljöförsvarare, medlemmar av katolska kyrkan och journalister ska friges, och att de rättegångar som hållits och de domar som avkunnats mot dem ska upphävas samt att alla flyktingar och landsförvisade ska kunna återvända säkert.

6. Europaparlamentet fördömer den fortsatta psykiska och fysiska misshandel som polis och fängelsemyndigheter utsätter alla fångar för, och som i särskilt hög grad drabbar kvinnor och hbti-personer, och att vissa av dem har satts i isoleringscell, utan möjlighet att få träffa advokater eller anhöriga eller få läkarvård. Parlamentet kräver att familjer hålls informerade om hälsotillståndet för sina nära och kära som frihetsberövats. Parlamentet påminner den nicaraguanska regeringen om att den är ansvarig för att se till att fängelseförhållandena är förenliga med landets internationella människorättsliga skyldigheter och med FN:s enhetliga minimiregler för behandling av fångar (Nelson Mandela-reglerna).

7. Europaparlamentet uttrycker oro över att straffrätten manipuleras och att rättsväsendet används som ett verktyg för att kriminalisera utövandet av medborgerliga och politiska rättigheter samt religions- och trosfriheten. De restriktiva lagar som antagits sedan 2018 och som otillbörligt inkräktar på det medborgerliga och demokratiska utrymmet bör upphävas. Parlamentet uppmanar de nicaraguanska myndigheterna att upprätthålla och respektera de mänskliga rättigheterna och låta det nicaraguanska folket utöva sina medborgerliga och politiska rättigheter. Parlamentet uppmanar med kraft de nicaraguanska myndigheterna att ge internationella organisationer och civilsamhällesorganisationer obegränsat tillträde till landet.

8. Europaparlamentet uppmanar den nicaraguanska regimen att upphöra med godtycklig nedstängning av icke-statliga organisationer och civilsamhällesorganisationer och att återinföra den rättsliga stadgan för samtliga organisationer, politiska partier, religiösa organisationer, medieorganisationer och mediekanaler, universitet och människorättsorganisationer som godtyckligt stängts ned, samt att återbörda all deras egendom, alla tillgångar, alla handlingar och all utrustning som otillbörligen beslagtagits, och att återupprätta deras legitima rättsliga status.

9. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att införa särskilda garantier för respekten för de mänskliga rättigheterna när det gäller tilldelade EU-medel, även när dessa medel tilldelas genom multilaterala och finansiella institutioner såsom Centralamerikanska banken för ekonomisk integration, och att strikt övervaka att dessa medel inte bidrar till att stärka Nicaraguas regim.

10. Europaparlamentet framhåller och lovordar den viktiga roll som det civila samhället, människorättsförsvarare, miljöförsvarare, katolska kyrkan och journalister spelar i Nicaragua. Parlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten och kommissionen att stärka sin regelbundna dialog med dem, att stärka mekanismerna för att stödja deras viktiga arbete och att noga övervaka situationen på plats, bland annat genom att övervaka rättegångar och besöka oppositionsledare och regeringskritiker som sitter i fängelse eller husarrest. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att använda alla verktyg som står till dess förfogande, inbegripet viseringar, för att underlätta rörligheten för människorättsförsvarare och andra riskutsatta personer och säkerställa kontinuiteten i deras arbete.

11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, Europeiska utrikestjänsten och medlemsstaterna att öka stödet till medlemmar av den nicaraguanska oppositionen som för närvarande befinner sig i exil, samt att fortsätta med sitt nära samarbete med och stöd till länder som tar emot ett stort antal migranter som flyr från Nicaraguas regim, särskilt Costa Rica. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att genom sina organ för utvecklingssamarbete inrätta och underlätta särskilda program för att stödja utbildningsmässig utveckling för nicaraguanska ungdomar och studenter som har berövats sin rätt till utbildning.

12. Europaparlamentet uppmanar EU att stödja och aktivt delta i alla möjligheter till meningsfull nationell dialog och att ytterligare insistera på nödvändiga villkor för dialog, däribland frigivning av godtyckligt frihetsberövade politiska fångar, återupprättande av rättsstaten och friheter, ett slut på förtrycket och den rädsla som präglar samhället, återupprättande av den rättsliga statusen för politiska partier och organisationer som godtyckligt förbjudits, möjligheter för personer i exil att återvända utan undantag och med fullständiga garantier och för internationella människorättsorgan att komma tillbaka till landet och anordnandet av fria, rättvisa och öppna val.

13. Europaparlamentet uppmanar den nicaraguanska regimen att genomföra de rekommendationer som FN:s expertgrupp för mänskliga rättigheter i Nicaragua har avgett i sin rapport, liksom rekommendationerna från FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter. Parlamentet uppmanar eftertryckligen de nicaraguanska institutionerna att undanröja straffriheten för de allvarliga kränkningarna av och brotten mot de mänskliga rättigheterna och att ge de utsatta personerna tillgång till rättslig prövning och full gottgörelse. Parlamentet välkomnar förlängningen av FN:s expertgrupps mandat och begär att EU och dess medlemsstater fortsätter att stödja dess viktiga arbete.

14. Europaparlamentet uppmärksammar den fortsatta instrumentaliseringen av rättssystemet och domarnas delaktighet i detta. Parlamentet upprepar sin begäran om att nicaraguanska domare och åklagare omedelbart ska föras upp på förteckningen över personer som omfattas av EU-sanktioner och att förteckningen över personer och enheter som är föremål för sanktioner ska utvidgas till att omfatta Daniel Ortega och hans inre krets.

15. Europaparlamentet betonar att det kommande toppmötet mellan EU och Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater (Celac) är ett tillfälle att upprätthålla rättsstatsprincipen, demokratin och de mänskliga rättigheterna, och uppmanar alla deltagare att följa dessa principer. Parlamentet påpekar att detta inte kommer att vara möjligt om inte det civila samhället inkluderas på ett verkligt öppet, omfattande och meningsfullt sätt. Parlamentet uppmanar toppmötet mellan EU och Celac att i ett uttalande kräva vederbörlig respekt för de mänskliga rättigheterna i båda regionerna, särskilt i Nicaragua. Parlamentet påminner om att Nicaragua i enlighet med associeringsavtalet mellan EU och Centralamerika måste respektera och stärka dessa principer. Parlamentet upprepar sitt krav på att demokratiklausulen i associeringsavtalet ska aktiveras mot bakgrund av de rådande omständigheterna.

16. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att bygga vidare på de bevis som FN:s expertgrupp har samlat in om de brott mot mänskligheten som begåtts av nicaraguanska myndigheter och att stödja ett slut på straffriheten i Nicaragua, bland annat genom att inleda formella utredningar och vidta rättsliga åtgärder mot de ansvariga genom utövandet av universell jurisdiktion. Parlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att väcka talan mot Nicaragua vid Internationella domstolen för brott mot FN:s konvention mot tortyr och andra former av grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, i vilken Nicaragua är part.

17. Europaparlamentet fördömer den nicaraguanska regimens ovillkorliga stöd för Rysslands anfallskrig mot Ukraina och uttrycker sin oro över Rysslands militära bistånd som kan leda till ytterligare förtryck av den nicaraguanska befolkningen. Parlamentet beklagar djupt Nicaraguas ökande isolering från det internationella samfundet. Parlamentet fördömer de nicaraguanska myndigheternas aggressiva retorik, och upprepar att principen om de mänskliga rättigheternas universalitet är en hörnsten i folkrätten.

18. Europaparlamentet upprepar sitt krav på omedelbar utlämning av Alessio Casimirri till Italien.

19. Europaparlamentet uppmanar talmanskonferensen att godkänna ett informationsuppdrag för att övervaka situationen i Nicaragua.

20. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament, Amerikanska samarbetsorganisationens generalsekreterare, den parlamentariska församlingen EU–Latinamerika, det centralamerikanska parlamentet, det aktuella ordförandeskapet i gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater, Vatikanstaten samt Republiken Nicaraguas regering och parlament.